

UNIwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach

Transdyscyplinarne Centrum Badania Problemów Bezpieczeństwa

im. prof. K. Bogdańskiego

Sekcja Kultury Bezpieczeństwa Polskiego Towarzystwa Nauk o Bezpieczeństwie

Marian Cieślarczyk

Agnieszka Filipek

Daria Krzewniak

**KULTURA BEZPIECZEŃSTWA
MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ
W KONTEKŚCIE
ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU**

Autorzy monografii:

prof. dr hab. Marian Cieślarczyk / ORCID: 0000-0001-9373-1547

Wojskowa Akademia Techniczna w Warszawie
Wydział Bezpieczeństwa, Logistyki i Zarządzania

dr hab. Agnieszka Filipek, prof. uczelni / ORCID: 0000-0002-8876-2629

dr Daria Krzewniak / ORCID: 0000-0003-1085-8361

Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach
Wydział Nauk Społecznych, Instytut Nauk o Bezpieczeństwie

Recenzja:

prof. dr hab. Jan Maciejewski, Uniwersytet Wrocławski

dr hab. Andrzej Urbanek, prof. uczelni, Akademia Pomorska w Słupsku

Komitet Wydawniczy:

Andrzej Barczak, Jolanta Brodowska-Szewczuk, Janina Florczykiewicz (przewodnicząca), Arkadiusz Indraszczyk, Beata Jakubik, Stanisław Jarmoszko, Wojciech Kolanowski, Katarzyna Mroczyńska, Paweł Piszcz, Agnieszka Prusińska, Sławomir Sobieraj, Jacek Sosnowski, Maria Starnawska, Ewa Wójcik

Copyright by Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach,
Siedlce 2021

Żaden fragment tej publikacji nie może być reprodukowany, umieszczany w systemach przetwarzania informacji lub przekazywany w jakiegokolwiek formie – elektronicznej, mechanicznej, fotokopii czy innych reprodukcji – bez zgody posiadacza praw autorskich.

ISBN 978-83-66541-84-9

Wydawnictwo Naukowe
Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach

Spis treści

Wprowadzenie.....	7
-------------------	---

Część I

ZJAWISKA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I KULTURY BEZPIECZEŃSTWA ORAZ RELACJE MIĘDZY NIMI

Rozdział 1.

O MOŻLIWOŚCIACH BADANIA KULTURY BEZPIECZEŃSTWA W RELACJACH ZE ZRÓWNOWAŻONYM ROZWOJEM

Wstęp.....	21
1. Systemowa perspektywa badawcza i jej przydatność w badaniach zrównoważonego rozwoju i kultury bezpieczeństwa.....	23
1.1. Rozumienie pojęcia „system” w naukach przyrodniczych.....	24
1.2. Pojęcie „system” w naukach ekonomicznych i w naukach o zarządzaniu.....	28
1.3. „System” w naukach humanistycznych i społecznych.....	32
2. Ogólna charakterystyka podejścia transdyscyplinarnego w odniesieniu do badań zrównoważonego rozwoju i kultury bezpieczeństwa.....	40
Wnioski.....	44

Rozdział 2.

FENOMEN ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU W LITERATURZE NAUKOWEJ, W REGULACJACH FORMALNYCH I W PRAKTYCE FUNKCJONOWANIA

Wstęp.....	46
1. Zrównoważony rozwój w literaturze naukowej.....	49

1.3. Zjawisko zrównoważonego rozwoju w dorobku przedstawicieli kilku dyscyplin naukowych	66
1.4. Istota zrównoważonego rozwoju - poszukiwanie wspólnego mianownika	77
1.5. Dotychczasowe próby empirycznego badania zjawiska zrównoważonego rozwoju	78
1.6. Niektóre czynniki warunkujące zrównoważony rozwój w wymiarze osobowym i strukturalnym	84
1.7. Związek zrównoważonego rozwoju z bezpieczeństwem człowieka i grup społecznych - pierwsze przybliżenie	86
2. Zjawisko zrównoważonego rozwoju (ZR) w regulacjach formalnych	87
2.1. Zrównoważony rozwój w niektórych dokumentach ONZ	87
2.2. Unia Europejska o zrównoważonym rozwoju	90
2.3. Zrównoważony rozwój w Konstytucji RP i w innych aktach prawnych w Polsce	94
Wnioski	104

Rozdział 3.

W POSZUKIWANIU RELACJI MIĘDZY ZJAWISKAMI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I BEZPIECZEŃSTWA

Wstęp	109
1. Wąskie i szerokie rozumienie analizowanych zjawisk	110
1.1. Wąskie i szerokie rozumienie zrównoważonego rozwoju	110
1.2. Wąski i szeroki sposób pojmowania bezpieczeństwa i niektóre tego skutki	116
1.3. Relacje między bezpieczeństwem i zrównoważonym rozwojem - pierwsze przybliżenie	120
2. Kultura bezpieczeństwa i jej związek ze zrównoważonym rozwojem	122
2.1. Kilka refleksji o charakterze historycznym	122
2.2. Strukturalne elementy i uwarunkowania kultury bezpieczeństwa	124
2.3. Psychospołeczne i prakseologiczne aspekty kultury bezpieczeństwa i moralności	125

Część II

KULTURA BEZPIECZEŃSTWA I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ W ŚWIADOMOŚCI MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ

Wstęp.....	149
1. Podstawowe elementy kultury bezpieczeństwa studentów.....	150
1.1. Bezpieczeństwo i zrównoważony rozwój wśród innych wartości młodzieży objętej badaniami.....	150
1.2. Inne wartości i ich możliwy wpływ na zachowania badanej młodzieży.....	162
1.3. Postawy badanej młodzieży, jej stosunek do niektórych norm społecznych i deklarowane zachowania.....	167
2. Inne elementy kultury bezpieczeństwa studentów.....	198
2.1. Zainteresowanie badanych problematyką bezpieczeństwa.....	198
2.2. Sposoby myślenia o bezpieczeństwie i o zrównoważonym rozwoju jako element kultury bezpieczeństwa badanych.....	201
2.3. Sposoby postrzegania i oceny najważniejszych zagrożeń na tle danych ogólnopolskich.....	211
2.4. Poczucie bezpieczeństwa ekologicznego, ekonomicznego i społecznego.....	213
2.5. Stosunek do ryzyka jako element kultury bezpieczeństwa studentów.....	219
2.6. Znajomość pojęcia „zrównoważony rozwój” i stosunek badanych do tego zjawiska.....	230
Wnioski.....	232
Uogólnienia i wnioski końcowe oraz kolejne hipotezy.....	234
Bibliografia.....	251
Załącznik - kwestionariusz ankiety.....	269